

ΓΛΩΦ²Ις

Εργαστήριο του Συνδέσμου
Φιλολόγων Κορινθίας

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2025–26

- 🕒 Ώρα προσέλευσης: 06:50 μ.μ.
- 🕒 Ώρα έναρξης: **07:00 μ.μ. ακριβώς**
- 📍 Τοποθεσία: διαδικτυακά

Πέμπτη, 23 Οκτωβρίου 2025

Η ιστορία της ελληνικής:

Λεξιλογικές παρατηρήσεις για τα νέα ελληνικά και τα διεθνή ελληνικά

Online συμμετοχή: https://minedu-secondary2.webex.com/meet/m_marinis

Καθ. Γιαννούλα Γιαννουλοπούλου

Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Περίληψη

Στην ιστορία της ελληνικής γλώσσας και πιο συγκεκριμένα του λεξιλογίου της, είναι ορατές δύο διακριτές υπο-περιοχές: το λεξιλόγιο της Νέας Ελληνικής και τα Διεθνή Ελληνικά. Στην ομιλία θα παρουσιαστούν α) οι βασικές κατηγορίες λέξεων που συναποτελούν το λεξιλόγιο της Νέας Ελληνικής (π.χ. κληρονομημένες λέξεις, λόγιος δανεισμός, λαϊκός δανεισμός κ.λπ. και β) τα Διεθνή Ελληνικά.

Με τον όρο Διεθνή Ελληνικά αναφερόμαστε στο τμήμα του λεξιλογίου της Νέας Ελληνικής, αλλά και των περισσότερων ευρωπαϊκών γλωσσών, το οποίο στηρίχθηκε σε λέξεις ή σε τμήματα

λέξεων της Αρχαίας Ελληνικής –συχνά με ενδιαμέση τη Λατινική– για να ικανοποιήσει τις αυξημένες δηλωτικές ανάγκες των ευρωπαϊκών γλωσσών μετά την ανάπτυξη των επιστημών αλλά και της φιλοσοφίας μετά τον 17^ο αιώνα. Η ανάγκη των ευρωπαϊκών γλωσσών να ανατρέξουν στην Αρχαία Ελληνική οφείλεται στο ότι πολλοί θεσμοί της κοινωνικής ζωής, όπως η επιστήμη και η φιλοσοφία είχαν αναπτυχθεί στον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό.

Έτσι, έχουμε παραδείγματα λέξεων όπως *ερωτικός, δημοκρατία, αριστοκρατία, πολιτική* που έχουν μεταφερθεί στις σύγχρονες ευρωπαϊκές γλώσσες με λίγο-πολύ την ίδια σημασία, ενώ άλλες όπως αγγλ. *androgynous*, ιταλ. *androgino* κρατούν την αρχαιοελληνική σημασία ‘ερμαφρόδιτος’ στις ευρωπαϊκές γλώσσες, ενώ στη νέα ελληνική έχουν αποκτήσει και άλλη, π.χ. *ανδρόγυνο* ‘παντρεμένο ζευγάρι’.

Επιπλέον, έχουμε λέξεις που έχουν κατασκευαστεί στις ευρωπαϊκές γλώσσες από αρχαιοελληνικά στοιχεία, π.χ. γαλλ. *microbe*, ‘μικρόβιο’ και μάλιστα η συγκεκριμένη λανθασμένα, το σωστότερο θα ήταν «μικρόζωο». Επίσης έχουμε χρήση αρχαιοελληνικών στοιχείων με νέα σημασία, π.χ. το *οικο-*, το οποίο χρησιμοποιείται από τον Γερμανό βιολόγο Haeckel με τη σημασία ‘ισορροπημένη σχέση φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος’.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η Νέα Ελληνική διότι σε αυτήν τα «ίδια» στοιχεία συνυπάρχουν και με τη σημασία των Διεθνών Ελληνικών, αλλά και με τη νεοελληνική, π.χ. –*λογία* ‘επιστημονική ενασχόληση’ (π.χ. *βιολογία*), αλλά και ‘λόγος (συχνά περιττός) για κάτι’ (π.χ. *εκλογολογία*).

Συνοπτικό Βιογραφικό

Η Γιαννούλα Γιαννουλοπούλου γεννήθηκε στην Αθήνα το 1966. Είναι πτυχιούχος του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών (1988) και διδάκτωρ Γλωσσολογίας του Τμήματος Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (1999). Έχει διδάξει μαθήματα Γλωσσολογίας στα Πανεπιστήμια Πατρών και Θεσσαλονίκης, ενώ από το 2008 διδάσκει Γλωσσολογία στο Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, όπου είναι καθηγήτρια.

Οι έρευνές της επικεντρώνονται σε ζητήματα σύγκρισης της ελληνικής και της ιταλικής γλώσσας. Μέρος αυτών των ερευνών έχει διεξαχθεί στα Πανεπιστήμια του Σαλέρνο, της Παβίας, του Λέτσε. Στα ερευνητικά της ενδιαφέροντα, επίσης, ανήκει η ιστορική μελέτη της επιστήμης

της Γλωσσολογίας στην Ελλάδα. Οι εργασίες της –δημοσιευμένες σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά– κινούνται εντός των λειτουργιστικών γλωσσολογικών προσεγγίσεων.

Πρόσφατα βιβλία της:

- «Ζητήματα σύγκρισης γλωσσών: η ανάδυση του οριστικού άρθρου στην ελληνική και την ιταλική» (Αθήνα: Γρηγόρη, 2016).
- Georgiades, M. G. Giannoulou, M. Koliopoulou, Ang. Tsokoglou (eds). 2020. *Contrastive Studies in Morphology and Syntax*. London: Bloomsbury.
- Γιαννιούλου, Γ. 2023. «Αντιπαραθετική (αντιπαραβολική) Γλωσσολογία: Θεωρητικά ζητήματα και εφαρμογές στη διαγλωσσική σύγκριση». Ανοιχτά ακαδημαϊκά συγγράμματα ΚΑΛΛΙΠΟΣ. <http://dx.doi.org/10.57713/kallipos-222>

Είναι μέλος της επιστημονικής επιτροπής του διεθνούς περιοδικού Languages in Contrast.

Πέμπτη, 06 Νοεμβρίου 2025

Τα αρχαία ελληνικά κείμενα στη νέα ψηφιακή εποχή

Online συμμετοχή: https://minedu-secondary2.webex.com/meet/m_marinis

Επικ. Καθ. Ανδρέας Αντωνόπουλος

Τμήμα Φιλολογίας

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Περίληψη

Στο πλαίσιο της διάλεξης, θα παρουσιαστεί η επίδραση της ψηφιακής εποχής στις εκδόσεις των αρχαίων ελληνικών κειμένων. Θα συζητηθεί η μετάβαση από τις παραδοσιακές έντυπες εκδόσεις

σε εκδόσεις σχεδιασμένες για και υλοποιούμενες σε ψηφιακά μέσα, αναδεικνύοντας τα πλεονεκτήματα αλλά και τις προκλήσεις που αυτή συνεπάγεται. Επίσης, θα αναλυθεί πώς οι σύγχρονες τεχνολογίες, όπως οι ψηφιακές πλατφόρμες και οι ηλεκτρονικές εκδόσεις, διευκολύνουν την πρόσβαση σε κείμενα και πληροφορίες, ενισχύοντας την εκπαίδευση και την έρευνα. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην παρουσίαση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας "[Greek Fragmentary Tragedians Online](#)", που προσφέρει πολύτιμους πόρους για την κατανόηση και μελέτη των αποσπασμάτων των "ελασσόνων" τραγικών ποιητών. Τέλος, θα τονιστεί η ανάγκη για διατήρηση της αυθεντικότητας και για κριτική σκέψη σε έναν κόσμο γεμάτο πληροφορίες. Σκοπός της διάλεξης είναι να αναδειχθεί η σημασία της ψηφιακής τεχνολογίας για την ανανέωση του ενδιαφέροντος για τα ελληνικά γράμματα και τον ελληνικό πολιτισμό.

Συνοπτικό Βιογραφικό

Ο [Ανδρέας Αντωνόπουλος](#) είναι επίκουρος καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Έχει αποκτήσει διδακτορικό στην Κλασική Φιλολογία από το Πανεπιστήμιο Exeter, όπου επικεντρώθηκε στο έργο του Σοφοκλή. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν την ψηφιακή κλασική φιλολογία, την παπυρολογία, την έκδοση και κριτική κειμένου, καθώς και το αρχαίο ελληνικό θέατρο. Είναι επιστημονικός υπεύθυνος του έργου "[Greek Fragmentary Tragedians Online](#)", το οποίο χρηματοδοτήθηκε από το ΕΛΙΔΕΚ, και συμμετέχει ενεργά σε ερευνητικά προγράμματα και διεθνείς συνεργασίες. Η συμβολή του στην ψηφιακή ανθρωπιστική έρευνα είναι σημαντική, καθώς προάγει την πρόσβαση σε αρχαία ελληνικά κείμενα και τη μελέτη τους μέσω σύγχρονων τεχνολογικών εργαλείων. Έχει επίσης δημοσιεύσει αρκετές συμβολές που ενισχύουν τη γνώση μας γύρω από το ελληνικό θέατρο: μεταξύ αυτών είναι ο συλλογικός τόμος που επιμελήθηκε με τους Μεν. Χριστόπουλο και George W.M. Harrison, *Reconstructing Satyr Drama* (De Gruyter 2021), ο οποίος αποτελεί τον πληρέστερο οδηγό μελέτης για το σατυρικό δράμα.

Πέμπτη, 18 Δεκεμβρίου 2025

Τι αλλάζει στην κλίση των ουσιαστικών

Συνδιοργάνωση με τους εξής φορείς:

Περιοδικό «Νέα Παιδεία», ΓΛΟΜΙΑ(ος), 1ο, 2ο & 4ο Γυμνάσιο Κορίνθου, 2ο Γυμνάσιο Ξυλοκάστρου, 2ο Γυμνάσιο Ταύρου «Αθηνά Χατζηεσμέρ», Γυμνάσιο Ζευγολατιού, 1ο & 2ο Γενικό Λύκειο Κιάτου, 1ο & 3ο Γενικό Λύκειο Κορίνθου.

Online συμμετοχή: <https://ionio-gr.zoom.us/j/99550939225?pwd=0me6D8yvRIAQfWrbDWmyoKtXt0Y7vW.1>

Δρ. Μιχαήλ Ι. Μαρίνης

Center for Hellenic Studies

Harvard University

Περίληψη

Είναι η γραμματική ένα στατικό σύνολο κανόνων που αποστηθίζουμε ή ένας ζωντανός οργανισμός που εξελίσσεται μπροστά στα μάτια μας; Γιατί οι μαθητές (αλλά και οι φυσικοί ομιλητές εν γένει) δυσκολεύονται με συγκεκριμένους τύπους ουσιαστικών, ενώ άλλοι τους φαίνονται «απόλυτα φυσικοί»; Η παρουσίαση απαντά σε αυτά ακριβώς τα ερωτήματα. Αποκωδικοποιεί τις αόρατες δυνάμεις που μεταμορφώνουν διαρκώς την κλίση των ουσιαστικών της ελληνικής γλώσσας από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Μέσα από εύληπτα παραδείγματα και οπτικοποιήσεις, θα δούμε πώς οι αλλαγές αυτές δεν είναι τυχαία «λάθη», αλλά συστηματικές τάσεις που συνεχίζουν να δρουν και σήμερα, τόσο στην Κοινή Νεοελληνική όσο και στις νεοελληνικές διαλέκτους. Οι εκπαιδευτικοί θα αποκτήσουν μια νέα, διαισθητική ματιά και κατανόηση του γιατί η γλώσσα αλλάζει και –το κυριότερο– την δυνατότητα να εξηγήσουν στους μαθητές τους τη λογική πίσω από τις γραμματικές αλλαγές. Έτσι, ένα φαινομενικά δύσκολο γραμματικό φαινόμενο μπορεί να μετατραπεί σε ένα συναρπαστικό ταξίδι στη ζωή και τις μεταβολές της γλώσσας. Μια οπτική με πτυχές άμεσα εφαρμόσιμες σε όλες τις τάξεις του Γυμνασίου και του Λυκείου.

Συνοπτικό Βιογραφικό

Ο Μιχαήλ Ι. Μαρίνης είναι γλωσσολόγος, Ερευνητής στο Κέντρο Ελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Harvard και Μεταδιδακτορικός Υπότροφος στο The Ohio State University. Ειδικεύεται στη μορφολογία, τα κλιτικά συστήματα και την επαφή γλωσσών, με ιδιαίτερη έμφαση στις νεοελληνικές διαλέκτους και εξειδίκευση στα ελληνικά της Κάτω Ιταλίας. Έλαβε το διδακτορικό του στη Γλωσσολογία από το Πανεπιστήμιο Πατρών, με την υποστήριξη ανταγωνιστικών υποτροφιών από (α) το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών και (β) το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας. Έχει διατελέσει ερευνητής και διδάσκων σε Πανεπιστήμια της Ευρώπης και των Ηνωμένων Πολιτειών. Σήμερα, υλοποιεί στο Harvard το ερευνητικό έργο *When the Previously Differentiated Become Identical: What the Diachrony of Greek Inflectional Syncretism Can Teach Us (GreDIS)*, όπου διερευνά τον τρόπο με τον οποίο η εξέλιξη των συγκρητικών μοτίβων στα ονοματικά κλιτικά παραδείγματα της ελληνικής μπορεί να συμβάλει σε μια πιο ολοκληρωμένη κατανόηση της μορφολογικής αλλαγής στον χρόνο και τον χώρο. Παράλληλα, στο The Ohio State University, εκπονεί το ερευνητικό πρόγραμμα *The LaViN Project: Language in the Historical Archive of To Vima and Ta Neg*, το οποίο αποτελεί συγχρονική και διαχρονική μελέτη της γλώσσας του ελληνικού τύπου. Το πρόσφατο έργο του, έχει δημοσιευθεί σε κορυφαία επιστημονικά περιοδικά, όπως το *Folia Linguistica*, το *Journal of Greek Linguistics* και το *Transactions of the Philological Society*, και καλύπτει θεματικές περιοχές όπως η ελληνική κλιτική τυπολογία, οι αλλαγές που προκύπτουν λόγω της γλωσσικής επαφής και η μορφοφωνολογική ποικιλία. Μεταξύ των συνεισφορών του συγκαταλέγονται η διατύπωση της έννοιας της *αντιελλειμματικότητας* (antidefectiveness) στην κλιτική μορφολογία και η ιδέα μιας *Ειδικής Τοπωνυμικής Μορφολογίας* (Special Toponymic Morphology). Ο Μαρίνης είναι, επίσης, συντάκτης μορφολογικών λημμάτων στο πολυαναμενόμενο έργο αναφοράς *Encyclopedia of Greek Language and Linguistics* (εκδ. Brill).

Οι χρόνοι που έχουν ανακοινωθεί θα τηρούνται **αυστηρά (!)**

Κάθε ομιλία θα διαρκεί ακριβώς 40' και θα ακολουθείται από 20' ερωτήσεων